

УДК 502.3/.7

ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ТЕРИТОРІЙ ЕЛЕКТРИЧНИХ ПІДСТАНЦІЙ ЯК ОСЕРЕДКІВ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ

О. В. Потапенко, аспірант
and4@i.ua

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго» — це найбільша енергопостачальна Компанія в Україні. Під час процесу передачі та постачання електроенергії можливий вплив на навколишнє природне середовище: на атмосферне повітря, на водні ресурси, на ґрунти, на біологічне різноманіття тощо.

Ціль дослідження — антропогенні зміни ґрунтів в районі електричних підстанцій.

Ми висуваємо гіпотезу, що території енергетичних підстанцій на тлі специфічного екологічного режиму, а саме підвищеного електромагнітного фону та значних ризиків потрапляння нафтопродуктів (технологічної олії) у ґрунт, можуть виконувати роль рефугіумів біологічного різноманіття. Ці території є режимними об'єктами, які значною мірою екрановані від цілої низки зовнішніх впливів. Їх можна розглядати як елементи територіальної мозаїчності, що формують осередки, які зазнають меншого агротехногенного впливу.

Для діагностики ґрунтів доцільно застосовувати заходи геоботанічної індикації за непрямими ознаками, наприклад, зміни покриття порівняно з фоновією ділянкою, випадіння окремих видів, розвитку фітопатологічних відхилень («морф»), змінами в лісовій підстилці та опаді [Герасімова, 2003].

Програма досліджень передбачає оцінку показників біологічного різноманіття для двох груп живих організмів, які володіють значним біоіндикаційним потенціалом: рослинні угруповання та угруповання ґрунтової мезофауни.

Ключовим принципом дослідження екологічних особливостей рослинного покриву в умовах степової України є екоморфічний аналіз О. Л. Бельгарда (1950, 1971). Можливість застосування принципів екоморфічного аналізу для вирішення питань зоологічної діагностики ґрунтів була показана О. Л. Бельгардом та А. П. Травлеєвим (1980).

Поряд з екоморфічним аналізом значну результативність має методика фітоіндикації [Дідух, 2012].

У результаті проведеного восени 2016 року дослідження встановлено, що на території ділянок 19 електричних підстанцій видовий склад угруповань рослин представлений 118 видами. Рослинність представлена двома відділами — *Bryophyta* (переважно видом синтріхія польова — *Syntrichia ruralis* (Hedw.) F. Weber & D. Mohr) та *Magnoliophyta*. Своєю чергою, останній відділ представлений класом *Liliopsida* (19 видів) та *Magnoliopsida* (98 видів). Клас представлений трьома порядками та трьома родинами (*Emerocallidaceae*, *Cyperaceae*, *Poaceae*), серед яких *Poaceae* найбільш різноманітний та представлений 17 видами. Найбільш різноманітними за кількістю видів є роди *Festuca* (3 види) та *Poa* (4 види).

Важливо продовжувати подальші дослідження з метою визначення ефективних природоохоронних заходів.